nefyto

nefytobulletin

jaargang 25 #01 – mei 2019

Toekomstvisie gewasbescherming 2030

NAAR WEERBARE PLANTEN EN TEELTSYSTEMEN

PAGINA 2

Verkiezingen Europees Parlement

VIER (KANDIDAAT) EUROPARLEMENTARIËRS OVER GEWASBESCHERMING

PAGINA 3

Toekomstvisie gewasbescherming 2030

NAAR WEERBARE PLANTEN EN TEELTSYSTEMEN

Eind maart is in een bijeenkomst op het Ministerie van LNV de 'Toekomstvisie gewasbescherming 2030' vastgesteld. Het initiatief is genomen door landbouwminister Carola Schouten, die het document naar de Tweede Kamer stuurt. Zij hecht belang aan het feit dat het een gezamenlijk gedragen visie is van een aantal stakeholders die direct of indirect betrokken zijn bij gewasbescherming. Daaronder ook Nefyto. De basis van deze visie is het realiseren van weerbare planten en teeltsystemen.

Ambitieus plan, gezamenlijk gedragen

De volledige titel is 'Toekomstvisie gewasbescherming 2030, naar weerbare planten en teeltsystemen'. Het is een ambitieuze visie, want het doel is dat Nederland in 2030 toonaangevend in de wereld is op het gebied van duurzame gewasbescherming. Tegelijk moet een blijvend economisch perspectief voor de land- en tuinbouw worden gerealiseerd. De visie is mede ingegeven door het feit dat een wetenschappelijke benadering als basis voor het voldoen aan de wettelijke norm niet voldoende lijkt om de zorgen bij burgers over gewasbescherming weg te nemen. Hiervoor is een aanvullende inspanning nodig.
De Toekomstvisie heeft drie strategische doelen:
(1) plant- en teeltsystemen zijn weerbaar,
(2) natuur en land- en tuinbouw zijn met elkaar verbonden,
(3) nagenoeg geen emissie en nagenoeg zonder residuen.
De Toekomstvisie is opgesteld en vastgesteld door het Bestuurlijk Platform Duurzame Gewasbescherming. Dit bestaat uit vertegenwoordigers van overheid en stakeholders, waaronder Nefyto. Op 26 maart 2019 is de visie in Den Haag vastgesteld. De komende maanden wordt gewerkt aan een uitvoeringsprogramma.

Weerbare planten en teeltsystemen

De Toekomstvisie stelt als doel dat in 2030 gewasbescherming gebaseerd is op weerbaarheid. Dat houdt in dat gewassen tegen een stootje kunnen en dat teeltsystemen grotendeels zelfregulerend zijn. Als dat lukt, kan het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen tot een minimum worden beperkt. In feite is dit een verdere versterking van geïntegreerde gewasbescherming (Integrated Pest Management, IPM), dat nu al de standaard is in de Nederlandse land- en tuinbouw.
Dit robuuste systeem heeft meerdere pijlers, waaronder weerbare rassen (veredeling), weerbare planten (met hoge intrinsieke weerstand, gesteund door helpers in en rond de plant), weerbare teeltsystemen (bodem, vocht en microklimaat), precisielandbouw, en het versterken van natuurlijke eigenschappen en processen.

Carola Schouten, minister van LNV

Verbinden van natuur en landbouw

De Toekomstvisie sluit aan bij landbouwvisie van minister Schouten, getiteld 'Landbouw, Natuur en Voedsel: Waardevol en Verbonden'. Een belangrijke pijler van deze visie is het verbinden van natuur en land- en tuinbouw, als onderdeel van de beoogde kringlooplandbouw. Dat betekent dat de natuur op land- en tuinbouwgronden rijker en veelzijdiger moet worden, waarmee de biodiversiteit gesteund wordt. Functionele agrobiodiversiteit (zoals de aanleg van bufferzones) is hier onderdeel van. De biodiversiteit in en rond een perceel kan een schuilplaats bieden aan natuurlijke vijanden van ziekten en plagen, en ondersteunt de inzet van biostimulanten.

Nagenoeg geen emissies en residuen

Het voorkomen van emissies wordt mogelijk gemaakt door onder meer de inzet van innovatieve emissiebeperkende technieken, precisielandbouw en uitgekiende formuleringen. Voor dit strategische doel is het uitvoeringsprogramma voor de open teelten al klaar. Hierin is onder leiding van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat parallel aan de totstandkoming van de Toekomstvisie gewerkt. Ook dit uitvoeringsprogramma is op 26 maart vastgesteld.
Wat betreft voedselveiligheid stelt de Toekomstvisie dat het huidige hoge beschermingsniveau gehandhaafd moet blijven. De landbouwkundige doelstellingen van de Toekomstvisie zouden de kans op aanwezigheid van residuen op producten verkleinen

Stientje van Veldhoven, staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat

Maritza van Assen, directeur Nefyto

MARITZA VAN ASSEN, NEFYTO:

'We onderschrijven duurzaamheidsambitie, maar 2030 is al snel'

Nefyto is één van de medeopstellers van de Toekomstvisie. Maritza van Assen, directeur van Nefyto, geeft aan dat het voor Nefyto een logische stap was om mee te doen. "De gewasbeschermingsbedrijven onderschrijven de duurzaamheidsambitie en investeren in de gewasbescherming van de toekomst. Bij de uitvoering van de Toekomstvisie willen we graag onze kennis en expertise inzetten en samen met andere stakeholders werken aan duurzame gewasbescherming in Nederland."
Het is wel een zeer ambitieuze visie: "Het is bijna te schetsen als een droombeeld. Ik vind de haalbaarheid moeilijk in te schatten. Alle betrokkenen beseffen dat er een aantal belangrijke opgaven geldt, waarmee het realiseren van de ambities valt of staat."
Maritza van Assen illustreert met enkele voorbeelden. Gaan de nieuwe veredelingstechnieken wel of geen doorgang vinden? Wordt het Europese toelatingssysteem echt beter? Kunnen we het bedrijfseconomisch perspectief voor de teler handhaven? "We maken ons zorgen over het verdwijnen van oplossingen voor de teler terwijl er nog geen nieuwe oplossingen zijn. Nefyto hoopt door middel van het steunen van deze Toekomstvisie ook meer aandacht te krijgen voor precisietoepassingen van gewasbeschermingsmiddelen, zodat de actieve stoffen behouden kunnen blijven", aldus Maritza van Assen.

Opgaven om doelen te realiseren

De betrokken partijen erkennen dat er een aantal opgaven geldt om de strategische doelstellingen van de visie te kunnen realiseren. Dat betreft onder meer:
• Een blijvend economisch perspectief voor de land- en tuinbouw, met voldoende financiële ruimte voor ondernemers om te investeren in duurzaamheid en verbinding met de natuur. Dat betekent een eerlijke marktprijs voor duurzaam geteelde producten en gelijke spelregels binnen de EU.
• De beschikbaarheid van voldoende adequate maatregelen en gewasbeschermingsmiddelen om ziekten, plagen en onkruiden in het transitieproces te blijven beheersen.
• Verbeteren van het toelatingssysteem in Europa om investeringen in de markttoegang van innovatieve gewasbeschermingsmiddelen te stimuleren.
• Passende wet- en regelgeving en/of experimenteerruimte om nieuwe veredelingstechnieken (bijvoorbeeld CRISPR/Cas) te kunnen toepassen.
• Consequente en risicogebaseerde handhaving die nakomen van afspraken beloont en niet-nakomen ontmoedigt.

Nederland in 2030 toonaangevend in duurzame gewasbescherming

Op weg naar verkiezingen Europees Parlement

DE VISIE VAN VIER (KANDIDAAT) EUROPARLEMENTARIËRS OP GEWASBESCHERMING

Van 23 tot en met 26 mei zijn de verkiezingen voor het Europees Parlement. Tijdens deze verkiezingen kiest iedere lidstaat zijn eigen Europarlementariërs. Voor Nederland is dat op 23 mei. We vroegen vier (kandidaat) Europarlementariërs naar hun kijk op het Europese beleid met betrekking tot gewasbescherming en wat dit betekent voor de land- en tuinbouw nu en in de toekomst. Waar liggen kansen voor innovaties? En hoe om te gaan met thema's zoals voedselveiligheid, oogstzekerheid en de Europese concurrentiepositie?

Europa belangrijk voor gewasbeschermingsbedrijven

De belangrijkste wet- en regelgeving voor gewasbescherming wordt op Europees niveau vastgesteld. Dat betreft met name Verordening 1107/2009 voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en Richtlijn 2009/128 voor duurzaam gebruik. Ook het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid is van belang, evenals de verschillende milieuregels voortvloeiend uit bijvoorbeeld de Kaderrichtlijn Water.
Het Europees Parlement is een belangrijk instituut in de totstandkoming van Europese regelgeving en beleid. Er wordt gestemd over voorstellen van de Europese Commissie. Daarnaast neemt het Parlement ook zelf initiatieven die bepalend kunnen zijn voor de ontwikkelingen binnen Europa. De rol van het Europees Parlement wordt steeds groter.
De komende periode is een aantal nieuwe ontwikkelingen op Europees niveau aan de orde voor gewasbescherming (zie verderop in dit artikel). Belangrijk is wie vanuit Nederland de bepalende stemmen zijn in het Europees Parlement als het gaat om de toekomst van de land- en tuinbouw en gewasbescherming.

ANNIE SCHREIJER-PIERIK, CDA (EVP-FRACTIE):

'Behoud land- en tuinbouw in Europa'

"Als Europarlementariër merk ik dat Nederland binnen Europa een koploper is op het gebied van innovatie in land- en tuinbouw en duurzaamheid. Binnen de gewasbescherming zie ik hoopvolle innovaties als precisielandbouw, zaadbehandeling en laag-risicomiddelen. De toelating van laag-risicomiddelen moet sneller. In het Europees beleid zie ik een tegenstelling: enerzijds willen we zo snel mogelijk naar duurzaamheid, anderzijds wordt dit gehinderd door datzelfde Europese beleid. Ik ben een tegenstander van politieke bemoeienis met de uitvoering van het toelatingsbeleid. Die uitvoering moet gebaseerd zijn op wetenschappelijke feiten en als politici moeten we hierin vertrouwen op EFSA. Daar zit de deskundigheid om een goede risicoberoordeling te doen. Dit maak ik ook kenbaar in het Europees Parlement. Want we moeten voorkomen dat boeren straks te weinig tools in hun gereedschapskist hebben om te kunnen telen. Verder vind ik dat in de Europese regelgeving voor de land- en tuinbouw alles te veel op één hoop wordt gegooid. Ik pleit voor meer maatwerk.
Gewasbeschermingsmiddelen zijn essentieel voor de Europese land- en tuinbouw en daarmee voor onze voedselvoorziening. We moeten telers geven wat ze nodig hebben. Doen we dat niet, dan hebben we straks niet of nauwelijks land- en tuinbouw meer in Europa. En dan zijn we voor voedsel afhankelijk van import van buiten Europa. Dat moet je niet willen."

BAS EICKHOUT, GROEN LINKS:

'Naar een innovatieve, natuurinclusieve landbouw'

"Een hoopvolle ontwikkeling vind ik dat er steeds meer natuurlijke alternatieven komen voor chemische gewasbeschermingsmiddelen. Dat betreft groene middelen, maar ook de samenwerking met de natuur. Die laatste ontwikkeling juich ik toe, want ik geloof niet in de voortzetting van het huidige Europese land- en tuinbouwmodel. De klimaatverandering vraagt een innovatief model dat flexibel om kan gaan met weerextremen. Mijns inziens lukt dat alleen met een natuurinclusieve landbouw, zoals die ook door minister Schouten is neergezet. Al worden daarin 'hete aardappelen' zoals onze veel te grote veestapel helaas uit de weg gegaan. Innovatie zit ook in veredeling. Daarom moeten patenten op nieuwe rassen vervallen, zodat kwekers ruimte krijgen om verder te veredelen. Over nieuwe veredelingstechnieken loopt een discussie in onze partij. Tegelijk besef ik dat gewasbeschermingsmiddelen tot op zekere hoogte nodig zullen blijven voor voldoende oogstzekerheid. De toelating ervan moet gestoeld zijn op een wetenschappelijke beoordeling. Maar als partij vinden wij wel dat EFSA transparanter moet zijn dan zij nu is en meer openheid moet bieden over de dossiers. Wat betreft de toepassing van de middelen (wanneer, waar en hoe) moet de maatschappelijke visie meer meegewogen worden.
De omslag naar een natuurinclusieve landbouw dient niet alleen de duurzaamheid. Hij is ook nodig om de concurrentiepositie van de Europese land- en tuinbouw te behouden. De klimaatverandering, de afhankelijkheid van geïmporteerde grondstoffen (bijvoorbeeld voor kunstmest) en de grote bevolkingsdichtheid maken de Europese agrarische sector kwetsbaar. Willen we een verdienmodel en een concurrentiepositie voor Europese telers behouden, dan moeten we naar een innovatieve, natuurinclusieve landbouw."

Ontwikkelingen nabije toekomst

In Europa is een aantal veranderingen en ontwikkelingen gaande die van invloed zijn op de gewasbeschermingssector. In het kader van de REFIT (het Commissieprogramma voor gezonde en resultaatgerichte regelgeving) wordt gekeken naar het functioneren van zowel de Gewasbeschermingsmiddelenverordening als de Residuverordening. Het doel hiervan is een effectievere, maar ook efficiëntere wetgeving, waarbij vooral de balans tussen deze twee van belang is. Daarnaast zet de Europese Commissie in op synchronisatie van wetgeving door middel van overkoepelende voorstellen, zoals het voorstel tot wijziging van de Algemene Levensmiddelenverordening. Dit voorstel moet leiden tot een grotere transparantie en duurzaamheid van het risicobeoordelingsmodel in de gehele voedselketen.

JAN HUITEMA, ALLIANTIE VAN LIBERALEN EN DEMOCRATEN VOOR EUROPA (ALDE):

'Bied ruimte aan innovatieve technologieën''

"Ik geloof in geïntegreerde gewasbescherming (Integrated Pest Management, IPM) als instrument voor een productieve en duurzame land- en tuinbouw. Ik zie hoopvolle innovaties en ontwikkelingen die dit ondersteunen. Denk aan precisielandbouw, veredelingstechnieken, biologische middelen en micro-organismen. Maar ook een beter bodembeheer, met bijvoorbeeld gebruik van dierlijke mest voor de bodemvruchtbaarheid en niet-kerende grondbewerking.
De bestaande Europese regelgeving is in een aantal opzichten verouderd, waardoor innovatieve technologieën te weinig ruimte krijgen. De nieuwe regelgeving is te veel verzuild en onvoldoende geïntegreerd, zodat regelgeving remmend werkt op innovatie. Dit moet we veranderen naar een werkbare, geïntegreerde regelgeving. Ook de toelating van nieuwe actieve stoffen moet sneller, juist ook om biologische en laag-risico middelen snel op de markt te krijgen. Met name voor biologische middelen en micro-organismen is er te weinig kennis binnen EFSA. En te weinig financiële middelen. Dat moet beter.
Gewasbeschermingsmiddelen spelen een cruciale rol in het voorzien van Europa van voldoende en kwalitatief voedsel. Juist uit het oogpunt van duurzaamheid is het zaak om voldoende oogstzekerheid te garanderen, omdat je zo land en grondstoffen optimaal benut en voedselverlies zoveel mogelijk tegengaat. Land- en tuinbouw heeft per definitie impact op het milieu. Je moet er alleen voor zorgen dat die impact zo klein mogelijk is."

BERT-JAN RUISSEN, STAATKUNDIG GEREFORMEERDE PARTIJ / CHRISTENUNIE:

'Meer maatwerk in toelatingsbeoordeling'

"In de gewasbescherming zie ik enkele hoopvolle ontwikkelingen en innovaties. Ik denk daarbij aan precisielandbouw, moderne veredelingstechnieken en groene middelen. En ook geïntegreerde gewasbescherming en natuurinclusieve landbouw.
Punt is wel dat de toelating van groene middelen sneller moet. Verder geldt dat telers altijd een voldoende breed effectief middelenpakker achter de hand moeten hebben, voor het geval ingrijpen nodig is om een oogst te redden. Dit pakket staat onder druk door politieke bemoeienis met het toelatingsbeleid, waarbij te veel op emotie wordt gestuurd. Het toelatingsbeleid is ook te veel gebaseerd op intrinsieke gevaareigenschappen (hazard) van een actieve stof en te weinig op een risicobeoordeling (risk). We moeten een beweging maken van hazard naar risk. En naar meer maatwerk in de toelatingsbeoordeling, waarbij je toepassing van een middel onder specifieke condities toestaat.
We hebben de wereld te voeden. Dat lukt alleen met een hoogproductieve landbouw, die zo duurzaam mogelijk is. In Europa, maar ook in de rest van de wereld.
Om het verdienmodel en de concurrentiepositie van de Europese telers te behouden, moeten zij meer kunnen samenwerken. Dat betekent dat de mededingingsregels moeten worden aangepast. Ook een gelijk speelveld op handelsgebied en een goede prijs voor eerlijke producten zijn belangrijke voorwaarden. En ik vind dat boeren financieel gesteund mogen worden voor maatschappelijke prestaties, zoals inspanningen op het gebied van duurzaamheid."

Nefyto Visie en Ambitie

Duurzaam en helder naar de toekomst. Dat is de visie en ambitie van Nefyto. De vier pijlers van de ambitie zijn Vernieuwend, Verantwoord, Verbindend en Verhelderend.

Jonathan Halstead

'Vertellen én luisteren'

De pijlers Verbindend en Verhelderend zijn sterk met elkaar verbonden. Openheid, communicatie en samenwerking zijn hierin belangrijke begrippen. Dit wordt des te belangrijker nu de toekomst van de landbouw, en daarmee de toekomst van de gewasbescherming, volop in de aandacht staat binnen de maatschappelijke en politieke discussie.

"Als Nefyto-bedrijven zijn we één schakel in de plantaardige productieketen. We zijn trots op onze rol hierin en op hetgeen wij leveren aan de land- en tuinbouw. En we vinden het belangrijk om intensief te communiceren en samen te werken met de andere partners in de keten en de overige stakeholders. Dat is de pijler Verbindend in onze visie en ambitie", zegt Jonathan Halstead, lid van het dagelijks bestuur van Nefyto en Commercial Unit Head Benelux van Nefyto-deelnemer Syngenta.
"We willen voor onze stakeholders een zichtbare, betrouwbare en geloofwaardige partner zijn. De basis hiervoor is openheid. Dat is de pijler Verhelderend. Sterker nog, openheid is een voorwaarde om gesprekspartner te mogen zijn in de discussie over gewasbescherming, land- en tuinbouw en duurzaamheid."

Toekomst landbouw

Nefyto heeft een werkgroep Public & Governmental Affairs (kortweg PGA), die zich vooral bezighoudt met communicatie. "De laatste jaren discussiëren we binnen de werkgroep steeds meer over de toekomst van de land- en tuinbouw en onze rol als gewasbeschermingsbedrijven hierin. De aanleiding hiervoor is de steeds sterker wordende maatschappelijke discussie over de toekomst van de land- en tuinbouw", zegt Jonathan Halstead.
"Wat we merken, is dat consumenten veel vragen hebben over gewasbescherming. Dat betreft dan vooral vragen over veiligheid voor het milieu en veiligheid voor mensen. Tegelijk merken we ook dat er veel misverstanden zijn op dat gebied. In haar communicatie heeft Nefyto zich steeds vooral gericht op beleidsmakers en andere stakeholders. We maken nu een slag om meer doelgroepen te bereiken, waaronder consumenten."
Hoe doet Nefyto dat? "Onder meer door verdergaande digitalisering van onze communicatie, zodat die beter ontsloten wordt. Zo is sinds vorig jaar Nefyto Bulletin ook digitaal beschikbaar. En we hebben de GBM FactChecker gelanceerd: een website met informatie over alle aspecten van gewasbescherming, die toegankelijk is voor iedereen. Ook zijn we al jarenlang actief op Twitter. De Nefyto-account heeft inmiddels ruim 1.500 volgers. Verder werken we binnen Nefyto momenteel aan een verhaal waarin we duidelijk maken wat de rol van gewasbescherming is binnen duurzame land- en tuinbouw."

In gesprek

Nefyto wil niet alleen vertellen, benadrukt Jonathan Halstead. "We willen en moeten ook een luisterende partner zijn. In discussiebijeenkomsten komen we regelmatig NGO's tegen die een compleet tegenovergestelde visie hebben op van de land- en tuinbouw. Juist ook met hen willen we in gesprek. En dus ook luisteren naar hun verhaal. Wat wij als Nefyto merken, is dat alle partijen hetzelfde einddoel nastreven. Namelijk een duurzame land- en tuinbouw. Maar er zijn verschillen in mening over de weg daar naartoe."

'Trots op onze rol in de keten'

KORT NIEUWS

RONDETAFELGESPREK PLANTGEZONDHEID

Op initiatief van Maurits von Martels (CDA) en Tjeerd de Groot (D66) wordt op 16 april 2019 in de Tweede Kamer een Rondetafelgesprek gehouden over Plantgezondheid. Tijdens het Rondetafelgesprek wordt ingegaan op drie thema's: (1) weerbare rassen en planten, (2) weerbare omgeving (bodem en biodiversiteit) en (3) adequaat middelen- en maatregelenpakket. De thema's worden belicht door verschillende sprekers, waaronder wetenschappers, bedrijven, brancheorganisaties en maatschappelijke organisaties. Nefyto is benaderd voor deelname aan het thema 'Adequaat middelen- en maatregelenpakket'.

CORRECTE AANLEVERING AFZETCIJFERS

Op 30 januari 2019 heeft de Raad van State uitspraak gedaan in het hoger beroep dat Nefyto en het Ministerie van LNV hadden aangespannen tegen de uitspraak van de Rechtbank Amsterdam met betrekking tot de openbaarheid afzetcijfers. In de rechtszaak, oorspronkelijk aangespannen door Greenpeace, werd gevraagd om de aanlevering van de afzet per product. De Raad van State heeft geoordeeld dat de huidige wijze van aanlevering die Nefyto hanteert correct is. Nefyto is blij met de uitspraak van Raad van State en de bevestiging van de juistheid van de bestaande werkwijze.

OMWONENDEN EN GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN

Blootstelling van consumenten en omwonenden aan gewasbeschermingsmiddelen is regelmatig in het nieuws. De industrie begrijpt dat de manier waarop de media hierover berichten, kan leiden tot bezorgdheid. Blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen wil echter niet zeggen dat ook sprake is van gezondheidseffecten. Zo werd in een verkennend onderzoek van het RIVM, de Universiteit Utrecht en het NIVEL (juli 2018) geen duidelijk verband gevonden tussen afstand tot landbouwpercelen enerzijds en aandoeningen anderzijds.
Het RIVM doet nu onderzoek naar blootstelling van omwonenden aan gewasbeschermingsmiddelen. Als het onderzoek leidt tot nieuwe wetenschappelijk inzichten, kan dit eventueel leiden tot aanpassing van de toelatingsregels voor gewasbeschermingsmiddelen. Het toelatingsbeleid is immers geen statisch geheel. De resultaten van het blootstellingsonderzoek worden binnenkort verwacht.

BRIAN NABER IN DAGELIJKS BESTUUR NEFYTO

Begin 2019 is Brian Naber benoemd tot Cluster Head Bayer CropScience Northern Europe. Brian Naber zal de rol van Damien Viollet overnemen in het Dagelijks Bestuur van Nefyto. Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken en de externe vertegenwoordiging en bestaat naast Brian Naber uit Carlos Nijenhuis (voorzitter), Jonathan Halstead, Han Rupert en Meerten Smit.

DEMODAG AGROCLOSER TRACK & TRACE

Tracking & tracing. Dat klinkt mooi, maar hoe werkt dat nu in de praktijk? Een geïnteresseerd gehoor van ruim zeventig Nederlandse en Belgische fabrikanten en distributeurs van gewasbeschermingsmiddelen nam op 13 maart 2019 deel aan een demodag Tracking & Tracing op locatie. Het inslag- en uitslagproces in het magazijn, het scannen en printen van de 2D matrix codes en het functioneren van het AgroCloser platform waarlangs gegevens elektronisch worden uitgewisseld, werden op deze manier inzichtelijk gemaakt. De uitrol van het project bij producenten (toelatinghouders) en de distributie is voorzien in 2020.

C O L O F O N

NEFYTO BULLETIN 1 –– APRIL 2019 –– JAARGANG 25

Nefyto Bulletin is een uitgave van Nefyto. Nefyto – Dutch Crop Protection Association – behartigt belangen van bedrijven die chemische & biologische gewasbeschermingsmiddelen ontwikkelen voor de Nederlandse markt. Het bulletin wordt kosteloos toegezonden aan personen en organisaties die op enigerlei wijze betrokken zijn bij gewasbescherming in Nederland. Nefyto Bulletin verschijnt vier keer per jaar in een oplage van 1800.

REDACTIE

Adres Nefyto, Hogeweg 16 –– Postbus 80523, 2508 GM Den Haag –– **Telefoon** (070) 750 31 00 –– **Mail** nefyto@nefyto.nl –– **Website** www.nefyto.nl –– **Twitter** @nefytoNL

TEKST EN REALISATIE

Fred Meijer tekst & redactie, Doetinchem

ONTWERP EN LAY-OUT

Cyril Strijdonk Ontwerpburo, Gaanderen

FOTOGRAFIE

CDA, EU, GroenLinks, Fred Meijer, Rijksoverheid, Femque Schook, Cyril Strijdonk, Syngenta, VVD

VERSPREIDING

Controlled circulation / ISSN 1382-3833 –– Afmelden voor het Nefyto Bulletin kan per e-mail: nefyto@nefyto.nl of telefonisch: (070) 750 31 51 –– Het Nefyto Bulletin wordt zowel in een gedrukte versie als digitaal verspreid. U kunt zich kosteloos op beide of één van beide uitgaven abonneren. Aan- en afmelden hiervoor kan via dit aanmeldformulier.

Voorkomen van verlies en verspilling van voedsel

DE BIJDRAGE VAN GEWASBESCHERMING

Wereldwijd gaat een derde van het voedsel verloren door verlies en verspilling. In Nederland wordt 13 procent van het gekochte voedsel verspild. Voedselverspilling is het weggooien van voedsel door horeca, retail en consumenten. Voedselverlies is het verlies van voedsel in de keten daarvoor: tijdens teelt, oogst, bewaring, verwerking en distributie. Met verlies en verspilling van voedsel gaan ook het geïnvesteerde werk, water, energie en verdere input verloren die zijn gebruikt om het gewas te produceren. Gewasbescherming speelt een belangrijke rol in het verminderen van verlies en verspilling, die verdergaat dan alleen het tegengaan van oogstverliezen.

Gewasbescherming tegen oogstverliezen

Ziekten, plagen en onkruiden zijn een voortdurende bedreiging van de gewassen in het veld. Planten en hun ziekteverwekkers zijn altijd samen geëvolueerd. Dat gaat eindeloos door: zo lang er planten zijn, zullen er ook ziekten en plagen zijn die deze planten bedreigen.
Na de Tweede Wereldoorlog deden chemische gewasbeschermingsmiddelen hun intrede. In de tijd daarvoor gingen regelmatig complete oogsten verloren door ziekten en plagen, veelal met hongersnood als gevolg. Tegenwoordig kunnen we in de Westerse wereld onze teelten effectief beschermen met behulp van gewasbeschermingsmiddelen. Hoewel dit een strijd is die nooit stil staat, mede doordat in Europa het effectief middelenpakket steeds smaller wordt door strengere toelatingseisen. Daarnaast muteren ziekten en plagen voortdurend en heeft ook de klimaatverandering gevolgen, bijvoorbeeld door toenemende insectendruk. In veel gebieden in de wereld valt nog veel winst te halen op het gebied van een efficiënte voedselproductie, onder meer door een betere inzet van gewasbescherming.

30%

Wereldwijd gaat 30% van het graan verloren

In geïndustrialiseerde landen gooien consumenten 286 miljoen ton per jaar aan graanproducten (zoals brood) weg.

45%

Wereldwijd gaat 45% van het fruit en de groenten verloren

Een hoeveelheid die te vergelijken is met 3,7 biljoen appels.

Bron: FAO

Teeltmaatregelen voor langere houdbaarheid

Hoe langer een geoogst product houdbaar is, hoe minder verlies en verspilling in de keten na de oogst. Aan Wageningen UR is vrij recent onderzoek gestart naar wat een glastuinder tijdens de groei van een gewas kan doen om de houdbaarheid van het geoogst product te verlengen. Julian Verdonk, universitair docent Tuinbouw en product fysiologie, vertelt erover.
"In het onderzoek zetten we vooral in op de invloed van licht (met LEDs kunnen we kleur en intensiteit manipuleren), temperatuur en luchtvochtigheid tijdens de groei en tijdens de oogst. We kennen de biochemische processen van een plant goed en ook de factoren die van invloed zijn op die processen. Bekend is ook dat beïnvloeding van die processen de houdbaarheid van het geoogst product ten goede kan komen. We staan nog aan het begin van dit onderzoek, maar we hebben er hoge verwachtingen van."

Kwaliteitsbehoud na oogst

De inzet van gewasbeschermingsmiddelen tijdens de teelt gaat niet alleen oogstverliezen tegen. Bij veel gewassen draagt het ook bij aan een langere houdbaarheid en voorkomt het verlies en verspilling na de oogst.
Een sprekend voorbeeld betreft mango's. Na import moeten deze vruchten nog een aantal weken afrijpen. Zonder de juiste gewasbeschermingsmaatregelen tijdens de teelt kunnen tijdens het afrijpen zwarte vlekken ontstaan, als gevolg van een schimmelinfectie. Daardoor zijn de mango's niet meer geschikt voor consumptie en kan het gebeuren dat zo'n dertig procent moet worden weggegooid. De juiste inzet van gewasbeschermingsmiddelen voorkomt dit. Dat is winst voor de teler en de ketenpartijen, maar het is ook winst op het gebied van duurzaamheid. Want de mango's die anders zouden worden weggegooid, waren al geoogst, getransporteerd en opgeslagen.
Een ander voorbeeld betreft trips in prei. Als deze plaag niet afdoende wordt bestreden tijdens de teelt, loopt de kwaliteit van prei na de oogst sneller terug en moet er meer worden weggesneden van de plant. Daardoor wordt er netto beduidend minder van de geoogste plant geconsumeerd.

20%

Wereldwijd gaat 20% van de oliezaden en peulvruchten verloren

Een hoeveelheid die vergelijkbaar is met het aantal olijven dat nodig is om bijna 11.000 Olympische zwembaden met olijfolie te vullen.

45%

Wereldwijd gaat 45% van de wortels en knollen verloren

Een hoeveelheid vergelijkbaar met één miljard zakken aardappelen.

Bron: FAO

Bovenwettelijke eisen en voedselverspilling

De retail stelt veelal bovenwettelijke eisen ten aanzien van residuen van gewasbeschermingsmiddelen. Dit heeft in een aantal gevallen tot gevolg dat telers een ruimere termijn dan wettelijk voorgeschreven hanteren tussen laatste toepassing van middelen en het moment van oogst.
Uit onderzoek is echter gebleken dat een ruimere termijn de houdbaarheid van bepaalde producten sterk negatief kan beïnvloeden. "In een aantal gevallen conflicteert het optimale toepassingsschema voor een maximale houdbaarheid met de bovenwettelijke residu-eisen van de retail", zegt Jolanda Wijsmuller van Nefyto-deelnemer Bayer CropScience. "Je kunt je dus afvragen of die bovenwettelijke eisen, die hun intrede hebben gedaan onder druk van NGO's, de duurzaamheid wel ten goede komen. Supermarkten hebben er geen zicht op wat er met een product gebeurt als het eenmaal bij de consument thuis is. Hoeveel producten gooien consumenten na aankoop weg omdat de kwaliteit te ver is teruggelopen? Daar zou je als keten beter zicht op willen hebben, om de juiste keuzes te kunnen maken bij het tegengaan van voedselverspilling. En de veiligheid van de consument is in elk geval gegarandeerd door de MRL."

Gewasbescherming voor langere bewaring aardappelen

Een aanzienlijk deel van het voedselverlies ontstaat tijdens de bewaring. Diverse maatregelen dragen bij aan een beter bewaarbaarheid. Ter illustratie aardappelen. Daarvan gaat grootste deel in bewaring, voordat de aardappel verwerkt of geconsumeerd wordt. Die bewaring kan lang zijn. "Voor fritesaardappelen bijvoorbeeld kan dat oplopen tot meer dan acht maanden", vertelt Romke Wustman, voormalig senior onderzoeker bij WUR en tegenwoordig als deskundige aardappelketen verbonden aan PUM.
De basis voor een goede aardappelbewaring wordt tijdens de teelt gelegd. "Schoon uitgangsmateriaal, vrij van ziekten, is een belangrijke voorwaarde. Ook het geoogste product moet vrij zijn van ziekten. Zo kan phytophthora via de bovengrondse plant in de aardappelrug terechtkomen en daar de te oogsten knollen infecteren. De schijnbaar gezonde knollen hebben dan sporen van deze schimmelziekte in zich, waardoor ze tijdens de bewaring gaan rotten. Goede gewasbescherming tijdens de teelt is cruciaal voor voldoende bewaarbaarheid."
Temperatuur, luchtvochtigheid en ventilatie tijdens de bewaring luisteren nauw. Ook het monitoren op kiemvorming en het tijdig toepassen van kiemremmingsmiddelen spelen een doorslaggevende rol in het tegengaan van verliezen.

Voedselverlies in Europa per onderdeel van de keten

De cijfers van voedselverlies en -verspilling in Europa komen deels overeen met de wereldwijde cijfers. In Europa gaan naar verhouding meer graan, wortels en knollen verloren.

- Land- en tuinbouw
- Na de oogst
- Verwerking
- Distributie
- Consumptie

Bron: FAO

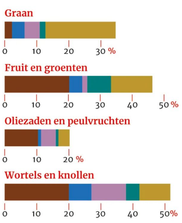

Gewasbescherming kan ook bijdragen aan een langere houdbaarheid en voorkomt daarmee verlies en verspilling na de oogst